

Zaak C-697/23

Samenvatting van het verzoek om een prejudiciële beslissing overeenkomstig artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie

Datum van indiening:

17 november 2023

Verwijzende rechter:

Landgericht München I (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

7 november 2023

Verzoekster:

HUK-COBURG Haftpflicht-Unterstützungs-Kasse kraftfahrender Beamter Deutschlands a.G. in Coburg

Verweersters:

Check24 Vergleichsportal GmbH (hierna: „eerste verweerster”)

CHECK24 Vergleichsportal für Kfz-Versicherungen (hierna: „tweede verweerster”)

CHECK24 Vergleichsportal für Sachversicherungen GmbH (hierna: „derde verweerster”)

CHECK24 Vergleichsportal für Krankenversicherungen GmbH (hierna: „vierde verweerster”)

CHECK24 Vergleichsportal für Vorsorgeversicherungen GmbH (hierna: „vijfde verweerster”)

CHECK24 Vergleichsportal für Versicherungsprodukte GmbH (hierna: „zesde verweerster”)

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Harmonisatie van de wetgevingen – richtlijn 2006/114/EG – Misleidende reclame – Artikel 4 – Voorwaarden voor de toelaatbaarheid van vergelijkende reclame – Vergelijkingsinstrument voor verzekeringen – Uitvoering van de vergelijking door middel van een beoordelings- of puntensysteem

Voorwerp en rechtsgrondslag van de verwijzing

Uitlegging van het Unierecht, artikel 267 VWEU

Prejudiciële vraag

Moet artikel 4, onder c), van richtlijn 2006/114/EG aldus worden uitgelegd dat aan de in deze bepaling gestelde voorwaarden voor geoorloofde vergelijkende reclame ook kan zijn voldaan wanneer de vergelijking door middel van een beoordelings- of puntensysteem wordt uitgevoerd?

Aangehaalde bepaling van Unierecht

Richtlijn 2006/114/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 inzake misleidende reclame en vergelijkende reclame, artikel 4, onder c)

Aangehaalde bepalingen van nationaal recht

Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (Duitse wet inzake oneerlijke mededinging; hierna: „UWG”), § 6, lid 2, punt 2

Summiere uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 Partijen in het hoofdgeding zijn het in wezen oneens over de vraag of, en zo ja onder welke voorwaarden, het maken van een vergelijking van verzekeringen op een vergelijkingswebsite op basis van beoordelingscijfers voor de gehanteerde tarieven, zogenaamde „cijferscores”, is toegestaan.
- 2 Verzoekster is de moedermaatschappij van een groot Duits verzekeringsconcern waarvan de dochters op verschillende verzekeringsterreinen ook verzekeringen aanbieden.
- 3 Verweersters maken deel uit van een concern dat op internet een grote vergelijkingswebsite exploiteert, dat wil zeggen een vergelijkingsinstrument aanbiedt dat de gebruikers (kosteloos) de mogelijkheid biedt verschillende producten, waaronder verzekeringsaanbiedingen, te vergelijken aan de hand van een aantal criteria, waaronder de prijs, maar ook andere criteria, en vervolgens, in

voorkomend geval, overeenkomsten te sluiten met de aanbieders van de producten.

- 4 Eerste verweerster is houdster van het (overkoepelend) domein. De inhoud van de pagina's valt onder de verantwoordelijkheid van de verschillende werkmaatschappijen van het concern, die niet met elkaar verbonden zijn door zeggenschaps- en winstoverdrachtsovereenkomsten. Eerste verweerster stelt de website in dit verband ter beschikking van de verschillende werkmaatschappijen. Tweede verweerster houdt zich bezig met autoverzekeringen, derde verweerster met inboedel-, woon-, particuliere wettelijke aansprakelijkheids- en rechtsbijstandverzekeringen, vierde verweerster met particuliere en aanvullende ziekteverzekeringen, vijfde verweerster met overlijdensrisico-, ongevallen-, arbeidssongeschiktheids- en particuliere pensioenverzekeringen (genaamd *Riester-Rente*, *Basis-Rente* en *Flexible Privatrente*), zesde verweerster met uitvaartverzekeringen.
- 5 In beginsel wordt de presentatie van de tariefvergelijking voor de diverse verzekeringscategorieën door verweersters volgens hetzelfde schema geconcipieerd: nadat de gebruiker van de site bepaalde, deels verplichte, deels optionele, parameters („filters”) betreffende de verzekeringnemer en het gewenste product heeft ingesteld, ontvangt hij op basis hiervan een door betreffende verweerster gegenereerde zogenaamde resultatenpagina.
- 6 De resultatenpagina houdt een lijst van verzekeringstarieven van diverse aanbieders in. Zij bevat een overzicht van alle wezenlijk geachte informatie van de gepresenteerde aanbiedingen (wat betreft verzekeraar en prijs, maar ook, in beknopte vorm, de tariefdetails). Bovendien wordt in een veld onder de merknaam van verweersters een uitdrukkelijk zo genoemde „cijferscore” vermeld. Deze score op een schaal van 1,0 tot 4,0 gaat vergezeld van de kwalificaties „zeer goed”, „goed”, „ruim voldoende” of „voldoende”, zoals bekend uit het onderwijs.
- 7 Bovenaan de lijst staat de aanbieding die (overwegend) als „beste prijs-kwaliteitverhouding” en daarna de aanbieding die als „beste keus” wordt gekwalificeerd. Daaronder komen de overige aanbiedingen, in beginsel gerangschikt op „laagste prijs eerst”. De klant kan echter (door op bepaalde buttons te klikken) ook kiezen voor een andere rangschikking: op aanbieder (d.w.z. alfabetisch), op „beste score eerst” of op „beste klantenbeoordeling eerst”.
- 8 Voor alle resultatenpagina's geldt dat wanneer de gebruiker met de cursor van de computermuis het veld met de cijferscore aanraakt (zogenaamde mouse-over- of hover-effect), zich een pop-upvenster met basisinformatie over de cijferscore opent. De cijferscore berust op een puntensysteem: aan de hand van een aantal verschillende beoordelingsparameters worden tot een zeker maximum punten toegekend, die bij elkaar opgeteld een puntentotaal opleveren. De beoordelingsparameters en het maximaal haalbare puntentotaal zijn per verzekeringscategorie verschillend. De beoordelingsparameters worden telkens in (per verzekeringscategorie verschillende) criteria of categorieën samengevat. In

alle verzekeringscategorieën worden de criteria en categorieën bovendien gerangschikt onder de modules „verzekeraarsmodule” en „tariefmodule”, waarbij ook de weging van de beide modules onderling (d.w.z. de verhouding van de respectieve maximaal haalbare puntenaantallen tot elkaar) verschillend is. Elke beoordelingsparameter is voorzien van een groen of geel vinkje of rood kruis. Onderaan het venster wordt vermeld dat een groen vinkje staat voor „zeer goed”, een geel vinkje voor „gemiddeld” en een rood kruis voor „ondergemiddeld/niet verzekerd”. Afhankelijk van de verzekeringscategorie geven de pop-upvensters óf meteen alle beoordelingsparameters óf eerst alleen de verschillende categorieën weer. Wanneer de pop-upvensters niet meteen alle beoordelingsparameters maar alleen de categorieën tonen, kunnen de afzonderlijke parameters worden opgeroepen via pijlen die zich aan het begin of einde van de regel met de respectieve categorie bevinden of door het aanklikken van de categorieën.

- 9 In een procedure voor het Landgericht Köln (rechter in eerste aanleg, Keulen, Duitsland) tegen eerste en tweede verweerster (categorie autoverzekering) in 2020 heeft verzoekster gesteld dat de vergelijking op basis van cijferscores in strijd was met § 6, lid 2, punt 2, UWG. Het Landgericht Köln is bij (onherroepelijk) vonnis van 22 april 2020 hierin meegegaan. Verweersters hebben daarop hun website voor de verzekeringscategorie „motorvoertuigenverzekering” aangepast en meer informatie over de cijferscores geplaatst.
- 10 In de loop van het hoofdgeding hebben verweersters ook wijzigingen aangebracht in de andere verzekeringscategorieën (zoals in casu aan de orde). De meeste pop-upvensters bevatten nu de aanklikbare tekst „tariefdetails weergeven”. Door hierop op te klikken verschijnt meer informatie over de beoordelingsparameters met in het kort beschreven waarop de punten van de beoordelingsparameter inhoudelijk zijn gebaseerd (bijvoorbeeld op de mate waarin bepaalde medische verstrekkingen worden vergoed).
- 11 Alle pop-upvensters bevatten bovendien, boven of onder de vermelde beoordelingsparameters, de aanklikbare tekst „voor meer informatie over de vaststelling van de beoordelingsscore klik hier”. Wanneer op deze tekst wordt geklikt, opent zich een nieuwe infopagina met nadere uitleg over hoe de cijferscores worden berekend. Alle infopagina’s zijn daarbij in beginsel op dezelfde wijze opgebouwd. Allereerst wordt kort in het algemeen uitgelegd wat de cijferscores van verweersters inhouden. Vervolgens wordt in een tweede deel toegelicht hoe de cijferscore voor de respectieve verzekeringscategorie tot stand komt en worden de categorisering en de beoordelingsparameters beschreven en gemotiveerd. In een derde deel wordt uiteengezet hoe de punten worden toegekend, d.w.z. welke vaststelling tot welk puntenaantal leidt. Tot slot wordt gepreciseerd welk puntentotaal tot welke score leidt (omrekening).
- 12 De tariefaanbiedingen in het overzicht op de resultatenpagina’s (d.w.z. de aanbiedingsvelden daarvan) bevatten ofwel onderaan, met neerwaartse pijl, de tekst „tariefdetails” of „meer tariefinformatie”, of ter rechterzijde (op de plaats van de button „online aanvragen” of „aanvragen” of „verder”) een button met de

tekst „details”, waaronder de gebruiker meer informatie vindt. Bij deze informatie wordt echter geen verband gelegd met de cijferscore.

- 13 Bij memorie van 26 november 2020 heeft verzoekster een rechtsvordering ingesteld tegen eerste verweerster. De rechtsvordering strekte tot staking, vaststelling van de schadevergoedingsplicht en betaling van de buitengerechtelijke advocaatkosten in verband met de sommatie. De vorderingen tot staking hadden betrekking op concrete vormen van inbreuk, ten bewijze waarvan overeenkomstige bijlagen werden overgelegd. Zij waren gericht tegen de presentatie van de cijferscores op de resultatenpagina's op zichzelf, maar ook tegen de presentatie van de cijferscores op de resultatenpagina's in combinatie met de bijbehorende pop-upinformatie.
- 14 Bij memorie van 20 november 2021 heeft verzoekster de jegens eerste verweerster ingestelde stakingsvorderingen en haar vordering tot vaststelling van de aansprakelijkheidsplicht (afhankelijk van de betrokken verzekeringscategorie) uitgebreid naar alle respectievelijk bevoegde werkmaatschappijen. Zij wenst ook informatie van de andere verwerende partijen te ontvangen, welk verzoek zij telkens vergezeld doet gaan van een subsidiaire vordering tot schadevergoeding in geval van ontoereikende informatieverstrekking.

Voornaamste argumenten van de partijen in het hoofdgeding

- 15 Volgens verzoekster vormen de presentatie en de toekenning van cijferscores door verweersters, ook na de aanpassingen naar aanleiding van het vonnis van het Landgericht Köln, ongeoorloofde vergelijkende reclame in de zin van § 6, lid 2, punt 2, UWG. Cijferscores zijn geen kenmerken van een product en ook geen afspiegeling van de prijs daarvan. Het zijn veeleer zuivere waardeoordelen, aan de hand waarvan geen vergelijkende reclame mag worden gemaakt. Een vergelijking op basis van cijferscores, zoals verweersters die op hun websites toekennen, is dus in het algemeen niet geoorloofd. Evenmin zijn cijferscores, zoals verweersters hebben aangevoerd, een rekenkundige samenvatting van kenmerkvergelijkingen, aangezien de kenmerken van verzekeringsovereenkomsten zoals dekking etc. niet bij elkaar kunnen worden opgeteld. Verweersters tellen geen kenmerken bij elkaar op, maar subjectieve waarderingen van kenmerken. Dit loochent het fundamentele verschil tussen een feit en de beoordeling daarvan. Cijferscores spiegelen in het algemeen een onjuiste objectiviteit voor en vormen een groot gevaar voor misleiding. Verzoekster verwijst ook naar de nationale rechtspraak inzake de toekenning van cijfers aan producten door de Stiftung Warentest (in het bijzonder BGH GRUR 1997, blz. 942), volgens welke cijfers moeten zijn gebaseerd op neutraal, objectief en deskundig onderzoek.
- 16 Verweersters achten vergelijking op basis van cijferscores in beginsel en ook in het concrete geval geoorloofd. Een cijferscore is het totale resultaat van een objectieve vergelijking. Het resultaat berust in het algemeen op controleerbare kenmerken. Naast de benoeming van de afzonderlijke beoordelingsparameters, dat

wil zeggen de kenmerken van de betrokken verzekering en de wegingen ervan, wordt zeer gedetailleerd alle noodzakelijke informatie verstrekt, die uitmondt in de cijferscore. De cijferscore is uiteindelijk slechts de geoorloofde rekenkundige samenvatting van het totale resultaat. De gekozen beoordelingsparameters zijn ook in de ogen van het aangesproken publiek wezenlijke, relevante en representatieve kenmerken van een verzekering. Neutraliteit speelt in de context van § 6, lid 2, punt 2, UWG geen enkele rol.

Korte uiteenzetting van de motivering van de verwijzing

- 17 De beslechting van het hoofdgeding hangt af van de uitlegging van artikel 4, onder c), van richtlijn 2006/114, die kan worden verduidelijkt door het antwoord op de prejudiciële vraag.
- 18 De memories van verzoekster richten zich ook tegen de vergelijking op basis van cijferscores door verweersters, in zoverre deze is verbonden met vergaande informatie over de cijfers voor de gebruiker waaruit de configuratie van de cijfers kan worden opgemaakt. In dit verband acht de verwijzende rechter relevant of § 6, lid 2, punt 2, UWG zich al dan niet daadwerkelijk in algemene zin verzet tegen een vergelijking door middel van cijferscores. De uitlegging van § 6, lid 2, punt 2, UWG hangt op haar beurt af van de uitlegging van artikel 4, onder c), van richtlijn 2006/114.
- 19 Volgens de verwijzende rechter verschaft een puntenaantal/cijfer op zichzelf nooit informatie aan de consument over het vergeleken product die voor de aankoopbeslissing relevant is. Dat is enkel het geval wanneer dit cijfer wordt afgezet tegen andere cijfers. Alleen al begripsmatig kan een cijfer geen kenmerk van een product zijn in de zin van artikel 4, onder c), van richtlijn 2006/114. Bovendien is het toekennen van punten of cijfers altijd een subjectieve handeling, terwijl artikel 4, onder c), van richtlijn 2006/114 uitdrukkelijk een objectieve vergelijking vereist. De objectiviteit van de vergelijking wordt naast de controleerbaarheid vereist en moet dus een daarvan onafhankelijke autonome betekenis hebben. Anderzijds beoordeelt richtlijn 2006/114 vergelijkende reclame in beginsel kennelijk vanuit het oogpunt van mededingings- en consumentenbeleid als positief: indien deze reclame, zoals geformuleerd in overweging 8 van deze richtlijn, wezenlijke, relevante, controleerbare en representatieve kenmerken met elkaar vergelijkt en niet misleidend is, biedt zij de consument de mogelijkheid zo veel mogelijk voordeel te trekken uit de interne markt. De eisen die aan de toelaatbaarheid van een dergelijke reclame worden gesteld, mogen dus niet uiterst strikt worden geformuleerd. Bijgevolg moeten volgens de verwijzende rechter de voorwaarden van artikel 4, onder c), van richtlijn 2006/11 ruim worden uitgelegd.